

פרשת שמות - תשס"ג

שרון ברקת

נפתח בחידה: מיהו הילד שננטש בתיבה בעודו תינוק, גדל בבית זרים, הפליא לעשות תעלולים בעזרת מטה קסמים (עם העדפה לנחשים), סבל ממום קל והספר המספר את קורותיו היה לרב מכר עולמי? הזריזים שביניכם ודאי צעקו כבר מזמן "הארי פוטר", אבל אלפי שנים לפני גיבורה הממושקף של גי.י.קיי. רולינגס מופיע על במת ההיסטוריה משה, שייוודע לימים כ"רבנו".

משה ממלא בדמותו ובקורות ראשית חייו את הפרשה, שמספקת כמה מהחומרים הדרמטיים ביותר של ההיסטוריה והתודעה היהודית: גזרת פרעה על הבנים, התיבה על היאור, ההתגלות בסנה, המו"מ עם פרעה ועוד. מכל אלה אציין רק את שאלתו של משה, ההלום מהפגישה הישירה עם אלוהים בסנה: " ...הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶל פְּנֵי יְשׁוּעָא וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אֵמַר אֲלֵהֶם" (שמות ג, יג). תשובת ה' מניחה, בשלוש מלים, את התשתית לכל ההגות האמונית בישראל ולכל התיאולוגיה היהודית: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אִשְׁרָאֵל... (שם, יד). האמירה הזאת מהדהדת ישירות גם בברכה שאנו מברכים את ילדינו בקבלת השבת, רגע שלפחות הילדים שלי (וגם אני) מסרבים להחמיץ.

רב הפיתוי, אם כן, לעסוק במשה ולהניח לכל הזוטות שמסביב. אבל אני מציע להתבונן דווקא בדמויות שמלוות את רבנו בשלבים המעצבים של חייו: ציפורה, בת פרעה, מרים ובתחילת הדרך - שפּרה ופועה, המיילדות העבריות, סרבניות המצפון הראשונות, שבזכות נחישותן ואומץ ליבן אנו זוכים לפגוש את משה ובכלל להיות פה כעם.

בעוד אנו פותחים בספר שמות, המוכר כספר הגלות והגאולה, חגגו סביבנו בעולם הנוצרי את יום הולדתו ה-2003 של ישוע, שכן יהודי מנצרת, והפכו עוד דף במניינם, שהפך גם למניינו. מיסטיקנים בכל הדורות מצאו קשרים עמוקים ונחרצים בין משה לישו, וגם בלי להיכנס להקבלות כדאי להעיז ולהציץ מדי פעם בברית החדשה, כדי להבין טוב יותר את ההיפרדות הקיימת על פני השטח ואת המפגש של זרמי המעמקים בין שתי הדתות.

....

מתוך: מלון הורכי

אמי הייתה נביאה ולא ידעה.
לא כמו מרים הנביאה הרוקדת בתפלים ובמצלתים,
ולא כמו דבורה שישבה תחת התמר ושפטה את העם,
ולא כמו חלדה הנביאה המנבאת עתידות,
אלא נביאה פרטית שלי שקטה ועקשנית,
ואני חיב לקיים את הכל וזמן חיי עובר.
אמי הייתה נביאה כשאמרה לי את דברי היום-יום,
פסוקים לשמוש חד-פעמי: אתה תצטער,
זה יעייף אותך, זה יעשה לך טוב, אתה תרגיש
כמו אדם חדש, אתה תאהב את זה, אתה
לא תוכל, אתה לא תאהב את זה,
אתה לא תצליח לסגור את זה, ידעתי שלא תזכור,
שלא תשכח, תתן, תקח, תנוח, אתה יכול, אתה יכול.
וכשאמי מתה הצטרפו כל הנבואות הקטנות
לנבואה גדולה אשר תגיע עדי נבואת אחרית הימים.

יהודה עמיחי, מתוך "פתוח סגור פתוח"

בראשית היה הדבר והדבר היה את האלהים ואלהים היה הדבר; הוא היה בראשית את האלהים;
הכל נהיה על-ידו ומבלעדיו לא נהיה כל-אשר נהיה; בו היו חיים והחיים היו אור לבני האדם;
והאור האיר בחשך והחשך לא השיגור.
הבשורה הקדושה על פי יוחנן, א.א.

רופאים משתמשים במילה התכווצות ומיילדות רבות משתמשות במילה גל. שתי המילים אינן
אהובות עלי במיוחד: התכווצות היא מילה פונקציונלית מדי, וגל - מעורפלת מדי.
אני מעדיפה את הביטוי התפרצות ההילה.
אם כי הבנתי תמיד את ההיגיון הביולוגי הגורם לרופאים להשתמש במילה התכווצות, הבנה
שהתבססה על הלידה של בתי ועל כל שאר הלידות שבהן נכחתי, הרי שהרעיון של התפרצות
משקף בעיני את שאיפתו של התינוק להתקדם בתעלת הלידה ואת עוצמתה המדהימה של האם.
התפרצות היא אולי מילה מדויקת יותר מבחינה רוחנית, במיוחד כשמדובר בהתפרצות ההילה.
מתוך מיילדות מאת כריס בוג'אליאן